סיכום שיעור

"כח הקניה של הכסף"

כוח הקנייה של הכסף מייצג את כמות המוצרים והשירותים שניתן לרכוש בסכום מסוים, והוא משתנה בהתאם למצב השוק. כאשר המחירים במשק עולים באופן מתמשך, נוצרת אינפלציה המביאה לשחיקת כוח הקנייה, כך שאותו סכום כסף קונה פחות מבעבר. השינוי במחיר הסל הממוצע נמדד על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה באמצעות מדד המחירים לצרכן.

לצד אינפלציה גלויה זו, קיימת גם תופעה של אינפלציה סמויה המכונה "שרינקפלציה", שבה היצרנים אינם מעלים את מחירו הנקוב של המוצר, אלא מקטינים את משקלו או נפחו באריזה, וכך מביאים להתייקרות בפועל מבלי שהצרכן יבחין בכך מיד.

כדי להבין את השפעת האינפלציה לעומק, יש להבחין בין ערך נומינלי לערך ריאלי. הערך הנומינלי הוא הסכום הנקוב במספרים, כמו גובה המשכורת או המחיר על גבי המדף, בעוד הערך הריאלי מבטא את כוח הקנייה הממשי של כסף זה. אם המחירים במשק עולים בקצב מהיר יותר מעליית השכר, השכר הנומינלי אמנם נשאר זהה או עולה מעט, אך השכר הריאלי נשחק. מנגד, כדי להתמודד עם האינפלציה, בנק ישראל משתמש בכלי הריבית: העלאת הריבית מייקרת את ההלוואות והמשכנתאות, מעודדת חיסכון ומצננת את הביקוש לקניות במשק, מה שמסייע לבלימת עליית המחירים.

ברמת הצרכן הבודד, התמודדות נבונה עם שחיקת כוח הקנייה דורשת מעבר מצרכנות פסיבית לצרכנות ביקורתית ואקטיבית. צרכן נבון נדרש לבדוק את המחיר לפי יחידת מידה אחידה (כגון מחיר ל-100 גרם או לליטר) כדי לזהות שרינקפלציה, ולהבחין בצורה מודעת בין צרכים חיוניים לרצונות חולפים. ניהול תקציב מתוכנן, השוואת מחירים וחיפוש חלופות מוזלות מאפשרים למשק הבית לשמור על יציבות פיננסית, לצמצם את הפגיעה באיכות החיים ולפתח תחושת מסוגלות ושליטה גם בתקופות של אי-ודאות כלכלית.